

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

17. januar 2014.

SHELL I GASPROM NJEFT POČINJU

PARTNERSTVA

MOL I INA OKONČAVAJU

IRAN: RUSI PREDUHITRILI EU

LUKOIL: OPET RAST OUTPUT-A

TOTAL: USPAVANE RAFINERIJE

FJUCERSI BEZ ZABRANE

SHELL PRODAJE POSLOVE

CENA ZA EU: 371\$/1.000m³

EU BLAGA ZA ŠKRILJNI GAS

SVE JAČA KARIKA

Informacije objavljene u ovom Pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave

Autor: Dušan Daković

MOSKVA – Royal Dutch Shell i Gazprom njeft su počeli ispitivanje potencijala uljnih škriljaca u formaciji Baženov u zapadnom Sibiru, koje se smatra jednim od najvećih ležišta gasnih škriljaca na svetu. Zajedničko ulaganje pod imenom Salym Petroleum Development počelo je izradu prve od pet horizontalnih bušotina predviđenih da se izvedu u naredne dve godine uz korišćenje multi-frakturne tehnologije, saopšteno je u ponedeljak iz zajedničke kompanije. Eksperti Renaissance Capitala iz Moskve navode da Baženov sadrži rezerve ravne ukupno do danas proizvedenim količinama gasa u Rusiji, ali ispitivanja treba da utvrde koliko je od toga

komercijalno isplativo za proizvodnju. **Tass** prenosi da će ove godine na drugom delu polja Baženov 300 miliona dolara skup projekat probnih bušenja početi američki Exxon i ruski Rosnjeft. U aprilu prošle godine Gazprom njeft i Shell su potpisali memorandum o namerama zajedničkog istraživanja i razvoja uljnih škriljaca i offshore projekte na ruskom području Arktika.

RIM – Italijanski Eni objavio je u sredu da je kompletirao prodaju svog udela od 60% u firmi Arctic Russia kompaniji Yamal Development, čiji su vlasnici - ruski Novatek i Gazprom njeft - za to platili 2,94 milijarde dolara. Arctic Russia je vlasnik 49% firme Severenergia, koja je vlasnik četiri licence za istraživanje i proizvodnju u regionu Jamal Nenec. Posle ove operacije Eni nema više udela u Severenergia. **AGI**

**ЖИВОТ НИКАД
НЕ МОЖЕ ДА СТАНЕ**

Енергија живота

BRISSEL/LONDON – Vlade EU primeniće sve olakšice na sankcije Iranu, uključujući ukidanje zabranu osiguranja transporta njene izvozne nafte, kada one počnu da se realizuju 20. januara, javlja **Reuters** pozivajući se na zvanične izvore u Briselu. Sankcije su ublažene na šest meseci posle nuklearnog dogovora između Teherana i šest svetskih sila iz novembra. Evropsko udruženje pomorskih osiguravajućih kompanija (P&I), koje pokriva 95% tankerskog saobraćaja u svetu, pozdravilo je ovu odluku, ali je najavilo da će reosiguranje iranskih transporta sprovesti režimom korak-po-korak. Procena je da će ublažavanje sankcija biti donekle ograničeno činjenicom da niz iranskih kompanija, uključujući vodeću naftnu tankersku grupaciju NITC ostaje pod režimom zabrane poslovanja sa Zapadom – ali bi ukupno trebalo Teheranu da donese uvećanje prihoda od oko 7 milijardi dolara.

VAŠINGTON - Vašington je u ponedeljak izrazio zabrinutost zbog informacije da Rusija i Iran pregovaraju o razmeni nafte za robe vrednoj 1,5 milijardi dolara mesečno, a portparolka Bele kuće je rekla da bi taj sporazum mogao dovesti do sankcija SAD. Postojeće sankcije Zapada

smanjile su iranski izvoz nafte za preko 50%, na oko milion barela dnevno. Ruski i iranski izvori bliski pregovorima izjavili su da bi po sporazumu Rusija mogla kupovati i do 500.000 barela iranske nafte dnevno u zamenu za rusku opremu i drugu robu. "Ako je informacija tačno, takav sporazum izazvao bi ozbiljne zabrinutosti ... i mogao bi pokrenuti sankcije SAD-a", rekla je agenciji **Reuters** Caitlin Hayden.

GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.

MOSKVA – Lukoil je objavio u ponedeljak da je 2013. zaustavljen godinama dug pad proizvodnje te kompanije, povećanjem proizvodnje nafte za 1%. Lukoil se dugo borio sa padom proizvodnje iz starih polja u zapadnom Sibiru, investiranjem u zemlju i inostranstvu, uključujući u iračko gigantsko ležište Zapadna Kurna 2 koje prvu naftu treba da donese ove godine. Kompanija je lane proizvela 90,8 miliona tona nafte, što je za 0,9 miliona tona više nego u 2012. **Wall Street Journal**

OSLO - Norveška u ovoj godini očekuje blagi rast proizvodnje nafte, koja je u konstantnom padu od 2001. od kada je ta proizvodnja do danas prepolovljena. Proizvodnja bi ove godine trebalo do dostigne 1,47 miliona barela dnevno, u odnosu na 1,46 mbd u 2013, navodi Noreški naftni direktorat.

MOSKVA – Ruski Transnjeft očekuje smanjenje izvoza nafte za preko 1% ove godine, na 225 miliona tona, zbog veće prerade sirove nafte u domaćim rafinerijama, javlja 14. januara **Reuters**. Izvršni direktor Transnjefta Nikolaj Tokarev rekao je da su ruske rafinerije uvećale preradu nafte prošle godine za devet miliona tona ... „što nije kraj. Proizvodnja naftnih derivata će nastaviti da raste“, dodao je on na brifingu za novinare u ponedjeljak. Izvoz ruske sirove nafte smanjen je lane za 2,5%, na 228,5 miliona tona, pokazuju vladini podaci. Tokarev je, ne ulazeći u detalje konstatovao samo da je očigledan trend smanjenja izvoza ruske nafte u Evropu. Preko Transnjeftovog sistema transportuje se oko 95% nafte proizvedene u Rusiji.

PARIZ – Francuski Total saopštio je u sredu da su njegove rafinerijske marže u Evropi u poslednjem kvartalu prošle godine (4Q13) dodatno pale na 10,1\$ po metričkoj toni (t), sa 10,6\$/t u 3Q13, a sa čak 33,9\$ koliko je kompanija zarađivala na toni prerade sirove nafte u poslednjem tromesečju 2012. Čelnik Totala Christophe de Margerie (foto) već je najavio za skorbu budućnost dodatno zatvaranje rafinerija u Evropi. marketwatch.com

STRAZBUR – Pravnici i zvaničnici Saveta EU i Evropske komisije (EK) postigli su u utorak uveče dogovor o novim pravilima (Direktiva za tržišta finansijskih instrumenata - MiFID II) koja treba da ograniče rizična trgovanja na finansijskim tržištima, ali se nisu odlučili za određivanje striktno kontrole poslova trgovanja terminskim ugovorima koje sprovode velike energetske kompanije. Upućeni izvori na koje se poziva **ForexTV** navode da se isplatilo jako lobiranje koje su u Strazburu i Briselu organizovale energetske kompanije, jer pravila ne uključuju robne fjučerse, instrument koji velike naftne i gasne kompanije koriste radi zaštite od cenovnih rizika.

LONDON – Britanska naftno-gasna inženjerska kompanija Amec postigla je dogovor da za 3,13 milijardi dolara kupi švajcarskog rivala Foster Wheeler, što je ujedno najveći posao u ovom sektoru svetske privrede u poslednje tri godine. Amec očekuje da ovom akvizicijom udvostruči svoje prihode na rastućim tržištima Latinske Amerike i Bliskog istoka. Amec pruža servisne usluge i iznajmljuje opremu energetskim sektorima, u prvom redu nafte i gasa, a posao će biti realizovan u drugoj polovini godine, po dobijanju potrebnih dozvola. **Reuters**

LONDON – Shell u naredne dve godine planira da proda poslove u vrednosti 15 milijardi dolara, uključujući neka polja u Severnom moru, objavio je u utorak **Financial Times**. Kompanija na čije je čelo početkom januara došao Ben van Beurden, planira prodaju dela prerađivačkog portfolija i neke projekte u ranim fazama razvoja, prenosi londonski poslovnik citirajući izvor blizak trećoj najvećoj naftnoj kompaniji na svetu. Anglo-holandska kompanija je u oktobru najavila značajno rasterećenje portfolija tokom ove i 2015. godine, posle procene da su ulaganja u 2013. dostigla rekordnih 45 milijardi dolara. Analitičari nagađaju da bi na doboš mogli da idu neka Shell-ova naftna polja u Nigeriji kao i udeo od 23% u australijskoj kompaniji Woodside Petroleum – vrednosti preko 6 milijardi dolara.

Ben van Beurden (levo) je 1. januara nasledio na kormilu kompanije Petera Vosera (desno), sa pozicije direktora prerađivačkog i marketinškog sektora Shell-a

ATINA – Kompanija BP potpisala je u ponedeljak sa grčkom državnom kompanijom Energean Oil & Gas sporazum o ekskluzivnom pravu otkupa nafte proizvedene narednih šest godina iz polja Prinos kod ostrva Tasos. Posao, procenjen na pola milijarde evra, predstavlja povratak britanskog naftnog kolosa u Grčku, koju je napustio 2009., prodajući mrežu benzinskih stanica Hellenic Petroleumu. Energean planira za ovu godinu i tri bušotine u Prinosu. **ANSA**

LONDON – Obnovljivi izvori energije (OIE) ostaće najbrže rastući energetska sektor i u 2025.

godini podmirivati veći deo svetskih potreba za energijom od nuklearke, ocenjuju eksperti britanskog naftnog kolosa BP. Rast OIE sektora ići će godišnjim tempom od u proseku 6,5% do 2035., u poređenju sa prirodnim gasom, najekspanzivnijim fosilnim gorivom, čija će se potrošnja godišnje uvećavati stopom od 1,9%, stoji u Energetskom pregledu za 2035. (Energy Outlook 2035) koji je BP objavio u sredu. Fosilna goriva će, međutim, ostati dominantna u energetskaom miksu u 2035. sa tržišnim udelom nafte, gasa i uglja pojedinačno od 26 do 27 odsto, dok će nuklearni, hidro i OIE sektor zahvatati po oko 5 do 7 odsto udela, smatra BP. **Bloomberg**

PRIRODNI GAS

MOSKVA – Gasprom je smanjio za 15\$, na 371\$ projekciju ovogodišnje prosečne izvozne cene za 1.000 kubika prirodnog gasa za Evropu (sa 387\$ u 2013.), saopštio je 9. januara za glasilo firme potpredsednik kompanije zadužen za finansije, Andrej Kruglov. On je rekao da je nacrt budžeta za 2014. zasnovan na proceni da će cena nafte Ural u ovoj godini opasti za 4\$, na 101\$ za barel, kao i na prosečnom kursu od 33,4 rublje za 1 dolar. U prilog pojeftinjenja gasa za Evropu ide i procena Gasproma da će cena tog energenta na domaćem tržištu da poraste na 273 rublje za 1.000m³. **Interfax**

ATINA – Grčka je zatražila od Gasproma da do 23. januara odluči hoće li smanjiti cenu gasa toj zemlji na evropski prosek od 380 dolara za 1.000 m³, ili će se Atina obratiti međunarodnoj arbitraži, prenosi 14. januara **Ekatimerini**. Predsednik grčke kompanije DEPA Haris Sahinis rekao je da za Vladu u Atini može biti prihvatljiva samo cena blizu evropskom proseku od 390\$, uz retroaktivnu primenu od godinu dana. Prema atinskom dnevniku, razlika između dve strane nije velika, jer je navodno ruska strana spremna da ponudi cenu od 390\$, retroaktivno šest meseci.

LONDON – Francuski Total saopštio je 13. januara da je kupio udeo od 40% u licencama za istraživanje i proizvodnju škriljnog gasa na dva područja Velike Britanije. Mada Total nije saopštio visinu investicije, upućeni izori procenjuju je na 50 miliona dolara, pa njen značaj nije u obimu, već u činjenici da je to prva od velikih naftnih kompanija koja je ušla u poslove investiranja u ovaj nekonvencionalni energetski sektor te zemlje, prenosi *Wall Street Journal*.

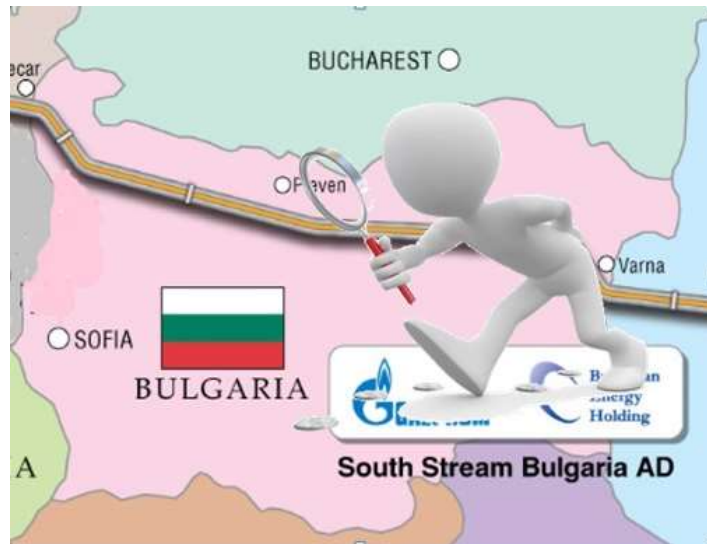

BRISEL - Članice EU koje budu dozvolile eksploataciju gasnih škriljaca moraće da objave "semafor" na kome će se prikazivati usklađenost sa "najboljom ekološkom praksom" što kasnije moglo da postane pravno obavezujuće za države koje zanemare ove smernice, pokazuje predlog novih pravila Evropske komisije u koji je *EurActiv* imao uvid. Ispunjavanje ovih preporuka bi se, naime, proverilo u roku od 18 meseci i ako se utvrdi da ih određena zemlja nije sprovela, dobiće formu „pravno obavezujućih“, navodi se u dokumentu. Između ostalog, navodi se da lokacije gde će se odobriti proizvodnja gasa iz škriljaca moraju biti odabrane tako da isključuju mogućnost direktnog presipanja otpadnih zagađujućih tečnosti u podzemne vode. Radi se o postupcima hidrauličnog frakturisanja gde se u ovom procesu koristi najmanje 10.000 kubnih

metara vode. Moguće restrikcije predviđaju se i za plavna i seizmički rizična područja, stoji između ostalog u papiru - delu dokumentacije koju će Evropska komisija obelodaniti na samitu EU 22. januara.

VARŠAVA – Italijanska kompanija Eni smanjila je poslove u Poljskoj, odlukom da ne produži važnost dve, od tri licence za eksploataciju ležišta škriljnog gasa u toj zemlji, saopštilo je u utorak ministarstvo životne sredine u Varšavi . *Dow Jones* potseća da je premijer Poljske Donald Tusk nedavno smenio ministra životne sredine, kako bi ubrzao investiranja u nekonvencionalne izvore energije u toj zemlji. Inostrani investitori, međutim, postepeno napuštaju Poljsku zbog neizvesnosti oko budućih nameta i regulative, kao i preterane birokratske procedure zbog koje su lani projekte u oblasti škriljnog gasa već ugasili američki Exxon Mobil, Talisman Energy i Marathon Oil.

BRISSEL/SOFIJA – Evropska komisija proverava ispravnost tenderske procedure za ugovaranje gradnje bugarskog dela gasovoda Južni tok, javlja u sredu Bugarski nacionalni radio. Portparol EK Chantal Hughes kazala je da sumnje izaziva neobično kratak rok za prijavljivanje na tender, što bi moglo biti suprotno EU propisima. Kompanija South Stream Bulgaria je objavila tender poslednjeg radnog dana 2013. godine i primila odgovore od 11 kandidata zainteresovanih za projekat. **Focus**

BUKUREŠT – Kanadska kompanija Sterling Resources objavila je 13. januara da je u decembru otkazala koncesiona prava na eksploataciju područja Južna Krajova, posle čega više nema

poslove istraživanja i proizvodnje nafte i gasa na kopnu Rumunije. Sterling takođe navodi da u prvom kvartalu 2014. očekuje da završi proces prenosa dela koncesionih prava na blok Midia kompanijama ExxonMobil i OMV Petrom. Kompanija i dalje planira da u drugoj polovini ov godine realizuje prodaju svojih interesa u svim svojim offshore blokovima u Rumuniji. **SeeNews**

BUKUREŠT – Kompanija Rompetrol planira da u naredne tri godine investira 350 miliona dolara (256 mil.€) u projekat gradnje jedne kogeneracione elektrane (150 mil.\$) i otvaranja novih benzinskih stanica (200 mil.\$) u Rumuniji, objavio je u utorak tamošnji poslovni časopis **Ziarul Financiar**. Ova naftno-gasna grupacija, u vlasništvu kazahstanskog KazMunaiGaza, trenutno poseduje mrežu od 450 benzinskih stanica. Kogeneraciona elektrana gradiće se kod rafinerije Petromidia. Investicije su deo fonda od milijardu dolara koji firma planira da investira u narednih sedam godina u energetske projekte u Rumuniji.

BUKUREŠT – Premijer Rumunije Viktor Ponta namerava da odlukom vlade usvoji memorandum koji je potpisao sa kazahstanskom grupom o prodaji 26,7% od akcija države u zajedničkoj prerađivačkoj kompaniji Rompetrol Rafinare, javlja 14. januara *SeeNews*. Rompetrol plaća 200 miliona dolara u gotovini, od toga 175 miliona odgovaraju vrednosti kupljenih akcija, a 25 miliona ova naftno-gasna grupa daje kao premiju za dobijanje apsolutnog glasačkog prava u Rompetrol Rafinare. Posle ovoga, interes rumunske države u kompaniji biće smanjen na 18%, bez prava njegovog prenosa, ili smanjivanja u naredne tri godine. Rompetrol Rafinare, prerađivačka podfirma grupe Rompetrol, poseduje dve rafinerije – Petromidia i manju, Vega. *SeeNews* potseća da je pomenuti Memorandum prošlog novembra rumunski Ustavni sud proglasio nezakonitim.

BUKUREŠT – Azerbejdžanski SOCAR kupio je preostalih 10% udela u svojoj rumunskoj firmi SOCAR Petroleum i time postao jedini vlasnik kompanije. Udeo je kupljen od rumunske poslovne žene Doine Berescu, saopštio je u utorak SOCAR Petroleum, ne objavljujući cenu posla. U saopštenju se navodi da SOCAR planira da uveća deoničarski kapital rumunske podbirmе za oko 35 miliona evra. Azerbejdžanska državna naftno-gasna kompanija je od 2011. na rumunskom tržištu, kada je kupila udeo od 90% u lokalnoj kompaniji Romtranspetrol od Julijana i Doine Berescu. SOCAR u Rumuniji poseduje 22 benzinske stanice i zapošljava više od 300 ljudi, prenose *lokalni mediji*.

ZAGREB - INA je u utorak potpisala ugovore sa četiri domaća konzorcijuma o investiranju 240 miliona kuna (31,5 mil.€) u proizvodnju prirodnog gasa iz tri polja u Međumurju. Ugovori sa firmom STSI, članicom INA Grupe (na čelu dva konzorcijuma) i sa firmama Končar - Inženjering i Đuro Đaković obuhvataju polja Vučkovec, Vukanovec i Zebanec čije se komercijalno proizvodljive količine ugljikovodika procenjuju se na oko milijardu m³, što je više od trećine ukupnih godišnjih količina gasa potrebnih hrvatskim potrošačima. Ukupna vrednost projekta je oko 360 miliona kuna. *icapital.hr*

ZAGREB - Treći krug pregovora hrvatske Vlade i MOL-a o međusobnim odnosima u Ini počeo je u sredu u Zagrebu, a pregovarači pokušavaju da reše nesaglasnosti vezane za upravljačka prava i druga pitanja u hrvatskoj naftnoj kompaniji. Pregovori su otvoreni u septembru prošle godine kada je dogovoreno da se obuhvate teme budućnosti korporativnog upravljanja, kontrole troškova, investicija i raspodele dobiti, istraživanja i proizvodnje nafte i gasa, kao i gasno poslovanje. Na drugoj rundi u novembru samo su potvrđene razlike u stavovima pregovarača. U

MOL-u brane postojeći model koji mađarskoj kompaniji, iako sa udelom od 49,1%, daje ključna upravljačka prava i uticaj na poslovne odluke. Vlada, koja ima paket od 44,84% akcija, smatra da aktuelni model upravljanja nije u skladu s hrvatskim zakonima. Početkom decembra MOL je Zagrebu ponudio otkup njegovog udela u Ini, odnosno mogućnost da ga proda nekom drugom, ako hrvatska strana ne bude mogla, ili htela da ga otkupi, prenose **hrvatski mediji**.

ZAGREB - Analitičari Nomure snizili su u sredu ciljanu cenu akcije mađarske naftne kompanije MOL sa 16 na 15 hiljada forinti, navevši kao jedan od razloga neizvesnost oko vlasničkih odnosa u Ini. Eksperti ove konsalting kuće smatraju da nema garancije da će se dogovor između hrvatske i mađarske strane postići u kratkom roku. **Portfolio.hu**

ZAGREB – Hrvatska je bliže novom partneru u Ini, nego nalaženju dogovora sa mađarskim MOL-om, ocenio je direktor Kancelarije za upravljanje državnom imovinom te zemlje Mladen Pejnović. On je u intervjuu za Novi list, objavljenom 13. januara, kazao da je MOL sledeći svoje ciljeve usmeravao investicije u mađarske i slovačke rafinerije, a ne u hrvatske pa su stradali hrvatski nacionalni ekonomski interesi. Pejnović je rekao da na tržištu „nema baš puno onih koji se nude“ za kupovinu udela MOL-a.“ „Videćemo šta će pokazati dugoročni planovi ruskih, azerbejdžanskih ili američkih firmi ... Prema nekim informacijama Rusi misle da krenu u istraživanja u Jadranu isključivo zajedno s Exxonom“, rekao je Pejnović.

У СЛУЖБИ ВАШЕГ ПОСЛОВАЊА

Привредна комора Србије је независна, савремена и одговорна небюџетска институција, национална асоцијација свих српских привредника, која своју традицију, искуство, знање и стручност ставља у службу најбољег интереса својих чланица и српске привреде.

Нашим члановима смо подршка у свакодневном пословању уз услуге пословног информисања и саветовања, едукације и стручног усавршавања и заштите интереса пред државним органима и институцијама.

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

 **ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ**